

Nederland, neem in Madrid nu echt verantwoordelijkheid voor de klimaatcrisis

Wiebes en Kaag arriveren deze week in Madrid voor de onderhandelingen over het klimaatakkoord van Parijs. Er staat veel op het spel, ook voor Nederland. De zeespiegelstijging vormt namelijk “een bedreiging voor ons bestaan”, dat zei Rutte vorige week bij de opening van de klimaatop. Volgens onze minister-president dient iedereen verantwoordelijkheid te nemen om de klimaatcrisis aan te pakken. En toch doet de Nederlandse regering zelf niet wat nodig is. De Urgenda reductiedoelen worden niet gehaald en de Nederlandse steun aan de fossiele industrie bedraagt nog altijd een veelvoud van de steun voor hernieuwbare energie. Ook de Nederlandse klimaatfinanciering voor arme landen is beschamend laag. Maar een inclusief en ambitieus klimaatbeleid waarin mensen en natuur centraal staan is mogelijk. Urgenda publiceerde al een lijst met 40 maatregelen die het gat tussen de huidige klimaatplannen en de Urgenda doelstelling kunnen dichten. Hier kan Nederland vandaag nog aan beginnen. De eisen die wij daarnaast hieronder stellen zijn ambitieus maar niet onrealistisch. Wij, Nederlandse NGOs en jongeren, roepen onze ministers op om verantwoordelijkheid te nemen door het volgende te doen:

1. Emissiereducties van minimaal 15% per jaar vanaf 2020

De wereldwijde uitstoot van broeikasgassen moet tussen 2020 en 2030 jaarlijks met 7,6% worden teruggebracht om onder de 1,5°C opwarming te blijven. Rijke landen dienen daarin voorop te lopen. De jaarlijkse reductie opgave voor Nederland en de EU zou daarom flink hoger moeten liggen. Een dubbel zo hoge reductie opgave, 15% dus, zou het jaarlijkse emissiereductie-doel moeten zijn voor Nederland, en de EU. Dit moet worden opgenomen in de Nationally Determined Contributions (NDC) die de EU volgend jaar dient te presenteren.

2. Mensen moeten centraal staan in de uitvoering van het Parijs Akkoord

Het belang van mensenrechten in de uitvoering van het klimaatakkoord staat onder druk. Landen als China, Brazilië en Saudi Arabië liggen dwars. Daarnaast dreigt het Gender Action Plan flink te worden uitgekleed. Nederland zet mensenrechten en in het bijzonder gendergelijkheid centraal in haar buitenlandbeleid. Daar kan Nederland nu gehoor aan geven door zich in te zetten voor behoud en uitvoering van deze rechten in het klimaatakkoord.

3. Een stop op fossiele subsidies en inzetten op fossielvrije financiering

Overheden geven wereldwijd jaarlijks meer dan 500 miljard dollar uit aan fossiele brandstoffen subsidies. Sinds het Parijs akkoord hebben banken wereldwijd 1,9 biljoen dollar in fossiele energie geïnvesteerd. In artikel 2.1.c. van het Parijs akkoord is afgesproken om financiële stromen in overeenstemming te brengen met de internationale klimaatdoelen. Dat geldt ook voor Nederland. De Nederlandse steun aan de fossiele energiesector bedraagt ongeveer €7,6 miljard per jaar. Een deel van dit geld ondersteunt Nederlandse export voor olie en gasprojecten in het buitenland. Het is belangrijk dat de Nederlandse regering deze financieringsstromen ombuigt naar energie efficiëntie, hernieuwbare energie en een eerlijke transitie.

4. Geen gebruik van emissiemarkten in het behalen van reductiedoelen

In Madrid wordt er onderhandeld over regels voor nieuwe emissiemarkten die worden opgezet onder het klimaatakkoord van Parijs. Maar er is simpelweg geen tijd meer om de eigen emissiereducties uit te stellen door emissierechten te kopen. Bovendien hebben bestaande emissiemarkten niet de nodige reducties weten te realiseren. Ook gingen ze gepaard met corruptie en mensenrechtenschendingen. De EU heeft besloten geen internationale emissierechten te gebruiken voor de 2030 doelstellingen. Dat moet zo blijven, ook bij het verhogen van de doelstellingen. Nederland moet landen buiten de EU ertoe bewegen hetzelfde te doen. Nederland moet daarnaast niet instemmen met regels die het overdragen van kyoto-rechten en dubbeltelling mogelijk maken.

5. Een eerlijke en rechtvaardige transitie in Nederland en internationaal

Klimaatverandering kent nu al slachtoffers. Bovendien dreigt de energietransitie bestaande ongelijkheid te versterken. Het is belangrijk dat de transitie naar hernieuwbare energie een eerlijke transitie is, op zowel nationaal als internationaal niveau. Dit gaat om meer dan alleen het ondersteunen van mensen die mogelijk hun baan verliezen. Klimaatoplossingen moeten beschikbaar zijn voor iedereen en de transitie, waaronder de winning van mineralen voor hernieuwbare energie, mag niet ten koste gaan van lokale gemeenschappen, minderheden, gemarginaliseerde groepen en de natuur. De nieuwe economie kan niet voortbouwen op het huidige onrechtvaardige model van exploitatie van mensen buiten onze landsgrenzen. Dit moet terugkomen in de eerlijke transitie richtlijnen (“response measures”) voor de uitvoering van het Parijs akkoord.

6. Pak uitstoot en investeringen van grote vervuilers aan

Tijdens de eerste week van de klimaatop lanceerde Milieudefensie samen met 16 andere NGOs een rapport dat, aan de hand van geplande investeringen voor de komende vijf jaar, laat zien dat Shell na Gazprom wereldwijd de grootste uitbreidingsplannen heeft voor olie en gasproductie. Deze uitbreidingsplannen staan haaks op de klimaatdoelen. De Nederlandse regering moet ervoor zorgen dat de Nederlandse bedrijven het behalen van de klimaatdoelen niet in de weg staan.

7. Geen stem voor vervuilers bij de klimaatop en wel voor mensen

De fossiele industrie is goed vertegenwoordigd bij de klimaatop in Madrid. Het is onacceptabel dat bedrijven die het Parijs Akkoord in gevaar brengen (zie punt 6) meepraten over de invulling daarvan. Zolang fossiele bedrijven hun productie niet afbouwen zouden ze geen toegang mogen hebben tot de internationale klimaatonderhandelingen. Tegelijkertijd zien we dat de ruimte die NGOs en activisten krijgen bij de klimaatop wordt ingeperkt. Nederland en de EU moeten zich in Madrid hard maken voor het weren van vervuilers op de klimaatop, en juist de toegang voor milieu- en mensenrechtenorganisaties, en in het bijzonder de stem van vrouwen, faciliteren in de onderhandelingen over en het uitvoeren van het Parijs akkoord.

8. Verhogen van klimaatfinanciering

In 2009 beloofden rijke landen om per 2020 \$100 miljard per jaar aan klimaatfinanciering beschikbaar te stellen voor landen met lage inkomsten. Dit bedrag wordt bij lange na niet gehaald. Ook Nederland draagt nog niet zijn eerlijke aandeel bij. Volgend jaar zal de Nederlandse klimaatfinanciering oplopen tot €1 miljard. Wij stellen voor dat Nederland dit bedrag verdubbelt naar €2 miljard per jaar. Dit bedrag moet worden ingezet voor zowel klimaatmitigatie, -adaptatie als loss & damage. Daarnaast moet Nederland zich hard maken voor gender responsieve en inclusieve klimaatfinanciering en het behoud - en verbetering van het Gender Action Plan. Investeringen die winst genereren voor Nederland moeten niet tot klimaatfinanciering worden gerekend.

9. Maak luchtvaart en scheepvaart onderdeel van het Parijs Akkoord

Ondanks snel groeiende uitstoot vallen de lucht- en scheepvaart buiten de nationale klimaatplannen onder het Parijs-Akkoord. Deze uitzonderingspositie brengt de klimaatdoelen in gevaar. De EU kan de eerste stappen zetten door luchtvaart en scheepvaart op te nemen in het vernieuwde NDC. Nederland kan de lucht en scheepvaart meenemen in de nationale klimaatplannen.

Ondertekend door:

Jongeren Milieu Actief, Milieudefensie, Both ENDS, Women Engage for a Common Future, Youth 4 Climate en Gender Concern International